

№ 24.

Warszawa, d. 13 czerwca 1925 r.

№ 24.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI PRACY.

(Korespondencja własna „P. M.“)

Charakterystyczną cechą obrad VII Międzynarodowej Konferencji Pracy jest wielkie wzmoczenie się ostrożności przy przeprowadzaniu uchwał, co zaznaczyło się bardzo wyraźnie w dyskusji nad sprawozdaniem dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy. Dyskusja ta koncentrowała się dookoła sprawy konwencji o 8 godzinny dzień pracy, wobec nie ratyfikowania jej przez większość państw przemysłowych, a szczególnie wobec odrzucenia ratyfikacji przez parlament angielski. Ten ostatni fakt nie przesądza jeszcze stosunku Anglii do konwencji w sposób ostateczny, gdyż wniosek o ratyfikację z chwilą upadku gabinetu Mc. Donalda nie został podjęty przez jego następcę, zjawiał się zaś w Izbie Gmin dzięki inicjatywie parlamentarnej,—może więc być podjęty poraż wtóry przez rząd. Jednak stosunek do konwencji o 8 godzinny dzień pracy zarówno rządu jak i parlamentu angielskiego, wyrażony w sposób nader jaskrawy, z drugiej zaś strony wpływ, jaki Anglja wywiera na decyzję innych państw przemysłowych, nie rokuje powodzenia tej konwencji, uważanej zarówno przez Międzynarodowe Biuro Pracy jak i grupy robotnicze, za podstawę działań Międzynarodowej Organizacji Pracy. Ostrożność była tak powszechną, iż nawet w przemówieniu ministra Sokala znalazł się szereg zastrzeżeń, których nie było w wystąpieniach jego w pierwszych latach istnienia Międzynarodowej Organizacji Pracy. Ostrożność postępowania odbiła się również i na pracy poszczególnych komisji, szczególnie komisji zabezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków przy pracy, która w znacznym stopniu zmieniła projekt konwencji, opracowany przez Międzynarodowe Biuro Pracy, uważając przepisy za zbyt daleko idące i wprowadzając zastrzeżenia, umożliwiające przystosowanie przepisów do miejscowych warunków w poszczególnych państwach. Wypracowany przez Komisję projekt konwencji wywołał głębokie niezadowolenie wśród grupy robotni-

czej i wśród radykalniej usposobionych delegacji rządowych, a między nimi i polskiej. Zgłoszone zostały bardzo liczne poprawki, między nimi i rządowej delegacji polskiej, przyczem poprawki tej ostatniej zmieniają projekt radykalniej, niż to czynią poprawki grupy robotniczej.

W obecnym momencie obrad komisje skończyły swą pracę i Konferencja przyjmuje sprawozdania. Zaznaczyć należy, iż przepisy regulaminowe wymagają podwójnego głosowania: zwykłą większością głosów nad sprawozdaniem i przepisaną większością głosów nad tekstem ostatecznym, przyczem projekty konwencji winny otrzymać $\frac{2}{3}$ głosów. Dotychczas głosowań ostatecznych nie było, jednak sprawozdania komisji przechodzą mniejszą ilością głosów niż $\frac{2}{3}$, sądzić więc można, że w ostatecznym głosowaniu nie zbiorą żądanej ilości głosów. Wyjątek tu stanowi projekt konwencji o jednakim traktowaniu robotników obcokrajowców przy odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki, przyjęty jednomyślnie przez Konferencję. Konwencja ta, ze względu na silną emigrację zarobkową z Polski, posiada dla nas poważne znaczenie społeczne.

Po za normalnymi pracami Konferencji, gwoździem rozmów i układów kularowych były wybory do Rady Administracyjnej na następne trzechletnie. Wybory tegoroczne nie wprowadziły wielkich zmian w składzie Rady. Wynik wyborów jest następujący: z grupy delegatów rządowych wchodzi do Rady reprezentanci Niemiec, Belgji, Kanady, Francji, Anglii, Indji, Włoch i Japonji na zasadzie statutu, jako 8 państw najwięcej uprzemysłowionych, oraz Argentyny, Hiszpanji, Norwegji i Polski—z wyboru; z grupy pracodawców wchodzi przedstawiciele Anglii, Francji, Włoch, Belgji, Czech i Afryki południowej, z grupy robotniczej — przedstawiciele Francji, Anglii, Kanady, Niemiec, Holandji i Szwecji.

NOWY OBOWIĄZEK PRACODAWCÓW.

Zgodnie z rozporządzeniem ministra pracy i opieki społecznej, którego treść pod powyższym tytułem podaliśmy w № 6 „Przemysłu Metalowego” obowiązek pracodawców zawiadomiania państwowych urzędów pośrednictwa pracy o każdym wolnym lub nowoobsadzonym miejscu rozpoczyna się, stosownie do zarządzenia ministra p. i o. s. z dn. 15. V. 1925, ogłoszonego w № 128 „Monitora Polskiego” z dn. 4. VI. 1924, z dniem 15 czerwca r. b. dla wszystkich prywatnych zakładów pracy, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, znajdujących się na terenie m. st. Warszawy, m. Włocławka, m. Żyrardowa, m. Białegostoku, m. Lublina i powiatu lubelskiego, m. Drohobycz, m. Borysławia i pow. drohobyckiego, m. Białej (Małopolska), pow. chrzanowskiego i oświęcimskiego, m. Łodzi i pow. łódzkiego, m. Zgierza, Pabjanic, Zduńskiej Woli, Tomaszowa Mazowieckiego, m. Kalisza i pow. kaliskiego, m. Piotrkowa, m. Noworadomska, m. Sosnowca, Zawiercia, Dąbrowy Górniczej, Będzina i pow. będzińskiego, m. Częstochowy i pow. częstochowskiego, m. Radomia i pow. radomskiego, m. Kielc, m. Ostrowca i pow. iżęckiego, m. Krakowa, m. Lwowa, m. Wilna.

ODROCZENIE TERMINU.

Zgodnie ze staraniami podjętymi przez Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów ministerstwo skarbu odroczyło termin składania zeznań i wpłacania podatku dochodowego dla wszystkich płatników do dnia 30 czerwca r. b.

WYCIECZKA PARLAMENTARZYSTÓW ANGIELSKICH DO POLSKI.

Dnia 29 maja r. b. przybyła do Warszawy wycieczka ośmiu wybitnych członków parlamentu angielskiego, przedstawiciele sfer przemysłowych Wielkiej Brytanji, pod przewodnictwem p. Filipa Dawson'a. Wycieczka postawiła sobie za zadanie zaznajomienie się ze stosunkami gospodarczymi Polski drogą bezpośredniej obserwacji podczas kilkunastodniowej podróży po kraju i zbadanie na miejscu głównych działów wytwórczości polskiej we wszystkich jej większych ośrodkach.

Do przyjęcia wycieczki utworzył się pod przewodnictwem księcia Stanisława Lubomirskiego komitet, złożony z wybitnych przedstawicieli życia gospodarczego Polski. Jednym z członków tego komitetu i zarazem delegatem Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górnictwa, Handlu i Finansów, towarzyszącym wycieczce przez cały czas jej podróży po Polsce, jest członek Rady i dyrektor zarządzający Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, inż. Stanisław Jan Okolski, który, powracając z Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genewie, spotkał wycieczkę angielską w Berlinie.

Dnia 30 maja r. b. członkowie wycieczki angielskiej byli zaproszeni na posiedzenie Rady Centralnego Związku P. P. G. H. i F. w pięknym lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych, na którym obecni przedstawiciele władz rządowych i komunalnych, posłowie sejmowi i senatorowie oraz kierownicy głównych działów wytwórczości polskiej udzielali swym gościom angielskim szczegółowych wiadomości o życiu gospodarczym Polski i stosunkach prawnych, które je normują w obecnej chwili.

Posiedzenie, rozpoczęte przemówieniem powitalnym sędziwego prezesa Centralnego Związku inż. Wł. Kiślańskiego, zakończone było mową p. Filipa Dawson'a, z której przebijała szczerza życzliwość dla Polski i zapowiedź pomocy przy pracy nad jej rozwojem ekonomicznym.

PRZEMYSŁ METALOWO-MASZYNOWY A OCHRONA CELNA.

Jako odbitka z „Przeglądu Technicznego” wyszła pod powyższym tytułem praca inż. J. Dąbrowskiego,

dyrektora departamentu przemysłowego ministerstwa przemysłu i handlu, którą polecamy uwadze naszych czytelników, gdyż daje w treściwym wykładzie bardzo dobrą charakterystykę obecnego stanu sprawy celnej w stosunku do przemysłu metalowego. Nie brak w tej pracy uwag krytycznych, ze wszech miar słusznych, które prostują panujące uprzedzenia i błędne pojęcia o ochronie celnej.

Praca ta powstała z odczytu p. dyr. Dąbrowskiego na II Zjeździe inżynierów-mechaników w Warszawie, o którym pisaliśmy w № 17 „Przemysłu Metalowego”, przytaczając z niego nader ciekawe liczby, dotyczące statystyki przywozu do Polski maszyn niewyrabianych w kraju. Do liczb tych dodajemy dziś liczbę, dotyczącą obrotu uszlachetniającego czynnego, którą znajdujemy w omawianej pracy. „W ciągu roku 1924—pisze p. Dąbrowski—wwieziono do Polski z górą 225 000 tonn półfabrykatów (surówki żeliwnej, bloków żelaznych i stalowych, blachy, żelaza walcowanego, drutu, odlewów i t. p.) bez cła, a wywieziono wykonane z nich gotowe wyroby, jako to: żelazo fasonowe, blachę, stal specjalną, obręcze, zestawy kołowe, szyny, naczynia emaljowane, wyroby lano-kute, maszyny włókiennicze, maszyny dla przemysłu cementowego, maszyny rolnicze (młocarnie), narzędzia, gwoździe i t. p. Obrót uszlachetniający czynny, zwalniając od cła importowane półfabrykaty do przerobu ich na wyroby gotowe, dodatkowo wpłynął na eksportowe zdolności przemysłu hutniczego i metalowo-maszynowego”.

SPRAWOZDANIA OKRĘGOWYCH INSPEKTORÓW PRACY.

Jako tom II „Biblioteki Inspekcji Pracy” wyszedł z druku „Zarys działalności inspekcji pracy w latach 1919—1923”, zawierający „Sprawozdania okręgowych inspektorów pracy z działalności w 1923 roku”. Jest to duży tom in 4-o, o przeszło 300 stronach, którego właściwą treść poprzedza historia powstania i rozwoju inspekcji pracy w Polsce Niepodległej do r. 1923, oraz zarys ogólny działalności inspekcji w r. 1923, ilustrowany siedmioma szczegółowymi tablicami liczbami. W dalszym ciągu podany jest skład osobowy inspekcji pracy w Polsce (bez górnośląskiej części województwa śląskiego), poczem następują sprawozdania szczegółowe z czynności inspekcji w XII-stu okręgach inspekcyjnych, na które oddzielone jest terytorjum Polski, prócz górnośląskiej części woj. śląskiego. Dołączona barwna mapa podaje podział na okręgi.

Do pracy tej powrócimy, omawiając dane, dotyczące przemysłu metalowego.

NOWE PISMO ZAWODOWE.

„Polski Przemysł Budowlany” № 1 opuścił prasę. Jest to wytwornie i bogato ilustrowany zeszyt o objętości 70 str. dużego formatu. Na treść składają się artykuły wybitnych zawodowców z dziedziny budownictwa. Większą część zeszytu wypełniają wywiady z przedstawicielami władz państwowych i komunalnych oraz najpoważniejszych zrzeczeń i firm budowlanych, wytwórczych i handlowych.

„Polski Przemysł Budowlany” wypełnia oddawna odczuwaną lukę, a pojawia się w przededniu zapowiedzianego przez rząd ożywienia ruchu budowlanego. „Przemysł Metalowy” wita nowego kolegę i życzy mu powodzenia i rozwoju.

Adres redakcji i administracji „Polskiego Przemysłu Budowlanego”: Warszawa, ul. Krucza 24, telefon № 142-50.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 12 czerwca r. 1925 w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Zł. gr. 147.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta) № 0	156.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta) № 1	147.—
Surówka odlewnicza Ostrowiecka № 0	148.—
„ „ „ „ „ № 1	146.—
„ „ „ „ „ № 2	136.—
Surówka odlewnicza Witkowska № 1 (ocłona)	160.—
Złom żeliwny (fragment lany)	120.—
Żelazo handlowe krajowe	200.—
Bednarka gorąco walcowana	235.—
Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.).	265.—
Błacha (cena zasadnicza)	270.—
Koks karwiński	39.—
Koks górnośląski twardy	28.85
„ „ „ „ „ miękki	28.85
Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
„ „ „ „ „ górnośląski gruby	17.20
Węgiel dąbrowski gruby	—
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
„ „ „ „ „ kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	4.—

b) za 100 kg. loco skład Warszawa:

Pokost chemicznie czysty gwarantowany	215.—
Olej wrzecionowy 3 — 4/20°	24,21
„ „ „ „ „ 5 — 6/20°	30,19
„ „ „ „ „ maszynowy III 3 — 3,5/50°	33,87
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ IV 4 — 4,5/50°	35,97

Olej maszynowy V 5 — 5,5/50°	40,17
„ „ „ „ „ VI 6 — 6,5/50°	43,32
„ „ „ „ „ VII 7 — 7,5/50°	46,47
Olej cylindrowy do pary przegrzanej	60,96
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ nasyconej 220—230°	44,68
Smar Tovotte'a	50,69
Benzyna 721/730	81,60
„ „ „ „ „ 751/760	58,80
„ „ „ „ „ 771/780	45,50

Centralne biuro sprzedaży Polskich Odlewni Rur w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje od d. 1/II 1925 następujące ceny orientacyjne, obowiązujące do odwołania: Rury kanalizacyjne i zlewowe . 37,5 złp. za 100 kg. Rury wodociągowe 43.— „ „ „ „ Fasony o 10% drożej.

Ceny należy rozumieć franco stacja odbiorcza przy ładunkach wagonowych z uwzględnieniem stawki taryfy kolejowej 15-tonnowej. Przy ładunkach drobnych ta sama cena loco odlewnia.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:

711×1 422×0,5 mm.	80 zł. — gr.
711×1 422×0,525mm.	79 — „
711×1 422×0,55 mm.	78 zł. — gr.
1 000×2 000×0,5 mm.	82 — „
1 000×2 000×0,55 mm.	80 — „

Ceny te rozumieją się za 100 kg.

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,45 do 0,56 zł. za 1 kg. loco fabryka.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 9. VI. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminiun	3106	Miedź standard	1510
Antymon	1722	Ołów miękki	779
Cyna standard	6325	Nikiel	4101
Cynk hutniczy	873	Rteć	10854
Miedź elektrolityczna	1582	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprzęzacz**e pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoobrotowe, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kół 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDAŃSK
Jerozolimska 51	Zyblikiewicza 39	Basztowa 24	Cieszkowskiego 8.	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Druty wszelkiego rodzaju:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garnki i przewody rurowe:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Gwoździarki i ciągniki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-48.
- Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:**
Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Łańcuchy roolkowe:**
Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i roolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil. Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Nity blacharskie saskie:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane z własnym okuciem fabrycznym:**
Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczkarki cierne: mimosrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
* Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Prasy mimosrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Przewody rurowe:**
Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.
- Rusztza do palenisk ruchomych i stałych:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Sprężyny do mebli:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Śruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).
- Śruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:**
„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.
- Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania**
L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolskii S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młynskie utwardzone:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wialnie do czyszczenia zboża:**
Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.
- Wiertarnie kolumnowe szybkie:**
Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;
Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.
Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.